

ՏԻՆՈՐՈ

ՊԱՅՄԱՆ

Հարկան գին կ'ըն 8 ՄԶՃ.
Գուտ տուայ 10 ՄԶՃ.
Վեցասեյ 4 Պորոյ 4 ՄԶՃ.
Գուտ տուայ 5 ՄԶՃ.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 զուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 զուրուշ, ուսելի անգամներու
համար զատ սակարկութիւն կըլ-
այ :

ԼԵՐԱՔԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆ

Գուրս պայման լրացրաց ճանրու-
մաբար խմբագրութեան վրայ է :
Լրացրոյ վարարեալ նամակ
կամ որ և իւր, խմբագրութեան
—Տնորդին պատի ուղղութիւն, Ղալա-
թիա Սանտրոքթար չափակ սի թիւ
198 : Նորո խան, Մասիսի գրասեն-
եակը :
Ճանրու զարքը չմարում նա-
մակ լրագրութեան :

ՅՈՒՏԱՆԻԿԵՍԻՏԵՐԻՈՒԹՅՈՒՆ 14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ուսում-թուրքական պատերազմը
վերջացաւ, հաշտութիւնը կնքուե-
ցաւ, Եւրոպական տէրութիւնք Արե-
ւելեան խնդրոյն իբր թէ վերջնական
լուծում մը տալու համար 'ի խոր-
հուրդ գումարուելով' հաշտութեան
պայմանները վերաքննեցին սրբազր-
ցին և նոր դաշնագրութիւն մը կնքե-
լով խնդիրը դրոյցեցին. սակայն տաղ-
նապը չվերջացաւ. Արեւելեան խնդիրը
չլուծուեցաւ. Եւրոպական Արիսպա-
գոսին վճիռները դժուարութեանց
կը հանդիպին, և կերեւի թէ նոր սըր-
բազրութեան մը պիտի կարօտին :
Աւելորդ է հարցնել թէ այս նոր սըր-
բազրութեան մէջ ո՞վ պիտի շահի,
և ո՞վ պիտի տուժէ : Կարծես թէ
անողոք ճակատագիր մը ծանրացած
է թուրքիոյ վրայ, և զայն տակաւին
խաբարէլ կողմէ : Բաւական չեղան
այսչափ արեւհեղութիւնք, այսչափ
աւերածք, այսչափ աղետք : Բաց-
ւած վերքերը դեռ չ'սպիւրցած, նոր
վերքեր կը պատրաստուին թուրքիոյ
ժողովրդոց. վաճառի, հաճի է Ը-
սել, պատերազմին արտադրած ա-
մեն չարիք ժողովրդեան վրայ կըլ-
նան. արեւն, կեանք, ստացուածք
ժողովուրդն է զոհողը. առեւտրական
տաղնապ, ներդրութիւն, տառապանք,
թշուառութիւն ժողովուրդն է միշտ
կրողն. և առաւել ցաւալին՝ մանա-
ւանդ յուսահատական այս է, որ
այս ամեն չարիք, յանուն քաղաքա-
կըրթութեան, յանուն մարդասիրու-
թեան, յանուն ազատութեան կար-
ձակուին խեղճ ժողովրդոց վրայ,
մինչդեռ իրօք տէրութեանց շահէն
կամ կիրքէն դատ ուրիշ շարժառիթ
չունին : Եթէ Եւրոպական տէրու-
թիւնք անկեղծաբար թուրքիոյ ժո-
ղովրդոց ազատութիւնն ու երջան-
կութիւնն ուղէին, համաձայնութիւ-
նը խիստ դիւրին էր, և ոչ ոք կըր-
նար զիրենք արգելալ այդ կամքը
դորձադրելէ. բայց որովհետեւ իւ-
րաքանչիւրն իւր շահը միայն կը նը-
կատէր, և միմեանց վրայ վստահու-
թիւն չունէին, այս պատճառաւ ի-
րենց կանգնած չէնք ալ կատարեալ
և հաստատուն չէր կրնար լինիլ, այլ
անկատար և խախտու. ինչպէս որ ե-
ղաւ Պէրլինի դաշնագրութիւնն : Իսկ
թէ Եւրոպական լրագրաց ոմանց ծա-
նուցած դեռսպանխորհուրդը պիտի
կրնայ, յաջողիլ այդ չէնքին թերու-
թիւնները լրացնելով ամբողջութեւն ի-
րաւունք ունինք կասկածելու :

Այս խորհրդածութեանց, զորս
ներկայ վիճակին բնութիւնը կը ներ-
շնչէ մեզ, յիշողին հաստատութիւն

կուտան անդղիական թայմը լրագրին
հետեւեալ տողերը :

“Պատմութեան մէջ վայրկեաններ
կան, ուր յանկարծ նոր երևոյթներ
կը բացուին մարդու առջև, ուր
չինձու թուարի մ'ետեւ աստիճանա-
բար դիտուած ազդեցութիւններն ու
արդիւնքներն այն թուարք կը պատ-
ուեն, և ուր նոր և յանդուգն միջոց-
ներ անհրաժեշտ կը լինին՝ եթէ պե-
տական մարդիկ իրենց շուրջը դու-
ծող խառնաշփոթ և հակասական դը-
րութեանց մէջ կանգուն կենալ ուղեն :

“Այս պայմանի վայրկեաններէն
մին հասած է այսօր թուրք կայսրու-
թեան պատմութեան մէջ : 1836 էն
սկսեալ բաղդատական հանգստու-
թեան շրջանը դրոյցուցաւ և հիմ-
նական փոփոխութեանց և վերակաղ-
մութեան շրջան մ'սկսաւ : Փարիզի
դաշնագրութիւնը խաղաղութեան
շրջան մ'ապահոված էր թուրքիոյ և
միանգամայն անոր քաղաքական դո-
լութեան պայմանները բարեփոխու-
աւելիթ մը :

“Կը յուսացուէր որ այնչափը
բաւական էր : Քաղաքագէտք՝ ձեռ-
ւընին ծոցերնին դրած էին : Եւրո-
պա լաւագոյն յոյսեր կը տածէր, և
դրամատեարք անխոհական վստա-
հութեամբ իրենց ոսկիները փոխ կու-
տային Դրան : Մինչև իսկ փոթորիկն
յառաջընթաց դռնչիւնները լուծած
միջոցին՝ պետական մարդոցմէ չա-
տեր չկրցին պատրաստուած աշխար-
հաւեր հեղեղին մեծութիւնը նախա-
տեսել : Երկամակաւ ճանչուած էր
թէ թուրքիա տկար և գրեթէ ան-
կենդան տէրութիւն մ'էր. հետեւ-
աբար չէին յուսար որ այդ տէրու-
թեան մէջ սարսափելի շարժում մը
կրնար ծագիլ. ուստի և հոն անցած
իրողութեանց բաւական պղտատնա-
կան (անտարբեր) կերպիւ ուշադրու-
թիւն կընծայուէր :

“Բոլոր այդ կեղծ հանգարտու-
թիւնն յանկարծ աներևոյթ եղաւ :
Բաւական չէ մեծ պատերազմ մը, որ
թուրքիոյ պարտութեամբն և անոր
քանի մը դաւառաց կորուստով վեր-
ջացաւ : Այդ պատմական իրողութիւ-
նը մեծամեծ դէպքերու սկիզբ մ'է,
որը անհամեմատաբար աւելի ծանր
հետեւանք պիտի արտադրեն : Ուս-
տական սուրն ուրիշ բան չըրաւ, բայց
միայն կտրեց այն առասանն՝ որ ըզ
թուրքիա իւր հին խարխաղեղին
կապած էր, և հիմա նաւը կը տա-
տանի կոհակներէ :

“Այս միջոցիս Պուլլաբիոյ Պոս-
նիոյ և Արեւելեան Բուժէլի մէջ լուծ-
ւելու վրայ եղող խնդիրներն որչափ
դժուար և կարեւոր լինին, աշխարհի
համար մեծ հետեւանք մը չեն կըր-
նար ունենալ քան այն խնդիրներն՝
որոց լուծումն հարկ կը լինի թուրք
կայսրութեան մնացեալ մասերուն նը-

կատմամբ : Մեր անուանած դաւառ-
ներուն մէջ կազմաւորեալ զօրու-
թիւնք կան, որք որոշ ուղղութեամբ
մը կը դործեն, և ուր՝ դեռ տիրած
քառսին մէջ իրաց նոր կարգի մը տա-
րերքն արդէն կը նշմարուին : Իսկ
թուրքիոյ մնացեալ մասերուն մէջ,
թէ՛ յեւրոպա և թէ՛ յԱսիա, լուծե-
լու խնդիրն աւելի տարտած է և ա-
պագայն աւելի անստոյգ : Այս մի-
այն կրնայ ըսուիլ հաւաստեալ թէ
իրաց հին կարգը ջնջուած է, և թէ
առաջուան անշարժութիւնն այսու-
հետեւ անհնարին եղած է : Արեւ-
մուտք՝ զինքը թուրքիայէն բաժնող
պատուարը խղեց, և արեւմտեան կե-
նաց ուժերն արդէն կաշխատին ա-
րեւելեան կեանքը լուծելու կամ վե-
րակազմելու :

“Ընդարձակ տէրութիւն մը կայ
մեր առջև, որ լուծուելու կամ՝ ան-
իշխանութեան մէջ լինալու վրայ է :
Այդ տէրութիւնը բազում նկատմամբ
մեր շահուց հետ ուղղակի յարաբե-
րութիւն ունի : Ուստի պարզապէս
անմտութիւն կը լինի ձեռուընիս ծո-
ցերնիս դրած անգործ նստիլ՝ եր-
բոր աղօտ յնցմանց սրս կը լինի, և
զինուորական մեծ տէրութիւն մ'այդ-
յնցումէն օգուտ քաղելու կը պատ-
րաստուի :

“Այսպիսի վիճակի մը մէջ՝ հար-
կաւոր եղածը խորհուրդ կամ խրա-
սը չէ, այլ դործ : Այսուհետեւ Դը-
րան բարենորոգումներ ընելու խը-
րատ տալը բնաւ օգուտ չունի՝ եթէ
պատրաստ չըլլանք պատասխանատը-
ւութիւնն ալ մեր վրայ աւելու և ա-
նոնց զործադրութեան իրապէս օգ-
նելու : Պատմական տաղանդներու
մէջ ազդեցութիւնը միշտ պատաս-
խանատուութիւններն ընդունելու և
վստահաց դիմադրաւելու քաջասըր-
տութեան համեմատ կը լինի :

“Ամենակարեւոր պարտականու-
թիւն մ'ունին կատարելիք այս միջո-
ցիս այն զանազան յանձնաժողովներն՝
որք թուրքիոյ ապագայ վարչութեան
հիմքը կը ձգեն : Ելմտական յանձ-
նաժողովը բազում նկատմամբ առա-
ջին դերը խաղալու կոչուած է : Բաղ-
ձալի էր արդարեւ որ մեր կառավա-
րութիւնը կարող լինէր այնպիսի ան-
ձինք զրկել այդ յանձնաժողովին ան-
դամակցելու, որք հանձնաբեղ և փոք-
ձառու լինելէ գտա՝ նաեւ մեծ ան-
ւան և դրեց տէր լինէին, որպէս զի
իրենց խօսքը կշիռ ունենար : Բայց
երբոր զայդ չէ կրցած ընել, ադոր
պակասը մեր դեռսպանին զօրեղ ջան-
իւքն և Բրիտանական կառավարու-
թեան աշարջութեամբը պէտք է լը-
ցնենք Մեծ ձեռնարկութեան մ'ըս-
կըսած ենք, պէտք է որ մեր ամեն
դործունէութեամբն աշխատինք և յա-
ջող վախճանի մը հասցնենք : ”

Անդղիոյ լրագրները Պ. Կլաւաւ-
թոնի մէկ նոր ատենադաշնութիւնը
կը բերեն, զոր Պէտքօրթ քաղաքին
ազատական ընկերակցութեան կող-
մէ իրեն մատուցեալ ուղերձի մը պա-
տասխանելու առթիւ խօսած է :

Այն ատենախօսութեան մէջ Պ-
Կլաւաւթոն՝ Լորտ Պիքսֆիլտի արեւ-
ւելեան աշխարհավարութիւնը խրա-
տիւ պարտաւելով՝ ըսաւ թէ “Իու-
սիոյ դէմաւադոյն պատուարը թուր-
քիոյ մէջ տեղական աղատութիւններ
հաստատուին է, աղատութիւնք, զորս
զորս ժողովուրդք սիրելով՝ բնակիչ
նաբար կը պաշտպանեն և երբէք չեն
յանձն առնուր ոչ Ուսիոյ և ոչ ու-
րիշ որ և է տէրութեան մը յանձ-
նել : ”

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բէշթա 22 նոյ.

Աւստրիական պատուիրակութեան ժո-
ղով՝ Վէրնէրի հրացաններուն ձեւափո-
խութեան համար պատերազմական նա-
խարարին խնդրած վարկը չորհեց :

Լուսոր 23 նոյ.

Անդղիոյ երեք զորաբանակները
չարուանակ կը յառաջանան Աֆղանստա-
նայ մէջ : Բնակիչք բարեկամութիւն ցոյց
կուտան :

Փարիզ 25 նոյ.

Երեսփոխանաց ժողովն այսօր քուէ-
արկեց կրօնից, երկրագործութեան և
վաճառականութեան պիւնտէները :

Լոնտրա 25 նոյ.

Աֆղան մասնախորհուրդ մը կազմե-
ւեցաւ մնայուն կերպիւ :

Խայպէրի կիրճերուն մէջ անդղիական
զօրաց կորուստն է 500 մեռեալ և վի-
րաւոր :

Անդղիոյ խորհրդարանը դեկտ. 3 ին
պիտի դուժարի :

Բէշթա 25 նոյ.

Երեսփոխանաց ժողովին մէջ, ուղեր-
ձին վրայ բացուած վիճաբանութեան
առթիւ, նախարարաց խորհրդոյ նախա-
դահն ընդդիմադիր մասին փաստերն հեր-
քեց և Անտաքի կոմիտէն աշխարհավա-
րութիւնը պաշտպանեց :

Հունգարական պատուիրակութեան
ժողովին մէջ ալ Անտաքի կոմիտէն հարց-
ման մը պատասխանելով ըսաւ թէ Տոպ-
րուճա՝ Պէրլինի դաշնագրութեան հա-
մեմատ Բուժանիական երկիր մ'է, հե-
տեւաբար Ռուսաց Բուժանիայէն քաղուիլ
Տոպրուճայի ալ կը վերադառնի : Կառու-
վարութիւնը չկրնար ընդունիլ որ Պէրլե-
նի դաշնագրութեան որ և է. մէկ կէտը
լուծուի. և կը հաւատայ որ ոչ մէկ տեղ
մ'այդպիսի դիմում մը չկայ :

Իսկ Ռուսիոյ և Բուժանիոյ միջև կախ
մնացած բանակցութեանց դաւով, Անտ-
րաքի կոմիտէն չկրնար առ այժմ որոշ յայ-
տարարութիւն մ'ընել :

Փարիզ 24 նոյ.

Ռուսիոյ դեսպան Օրլով իշխանը Փա-
րիզ վերադարձաւ :

Բեղրապուրկ 24 նոյ.

Հոս սուտ կը հանուի այն լուրը թէ

Քո այդ անհոգութեամբ դատակից առաջացնելու և չես լսար, քո ճշմարիտ դատարարականութեամբ, թողութեամբ, ներկայի նոյնութեամբ և ստուստականաց երկանաքարին տակ կը դնես և չես ցուրտ . . . :

Դատարարականութեան բարձր պաշտօնի տղէտ և անտեղեակ մարդիկներ վարժապետութեան ասպարէզ կիջնան և նուազապիսի կարգադրութեան, կոտորակներ և սղտմանդն և պարզ տարակին յիշեար կը խառնուին, ուստի հարկ է զայնս ասպարէզի արժէքով վաճառել:

Եթէ վարժապետական անկման մի գլխաւոր պատճառ կայ, ահա սոյն շեփովումն է: Եւ միթէ այս պեղծումն Ուսումնական խորհրդոյ անհոգութենէ չէ՞ առած իւր ծաղումն. ժողովուրդն արդէն անտարբեր, թող ներուի ինձ ասել սոյն բառն, չունի ուղղակի ազդեցութիւն և իրաւասութիւն բողոքել այդ վընասակար պաշտօնից դէմ և ըստ կամաց անօրինել, մի միայն Ուսումնական խորհրդոյ բողոքելու և դարման պահանջելու լուրացարձակ՝ այլ անշարժ իրաւունքն ուսանողներով: Իսկ Ուսումնական խորհուրդը ժողովուրդէն առաջ ի զոն մտած է . . . :

Ուսումնական խորհուրդն ինչպէս իւր անհոգութեամբը պատճառ եղած է վարժապետական տղն լքեալ վիճակի, նաեւ կարող է վերստին զայն բարւոքել և բարձրացնել:

Այս պարտքն Ուսումնական խորհուրդի վերայ կը ծանրանայ, զի ժողովուրդը իւրեանց դատակաց ասպարէզին թարգման և արտաբանատու կայացած է զայն. նա սարսի իւր պաշտօնից հաշուեցողը պատրաստել մի օր ասպարէզ սերընդին ներկայացնելու զայն պարզերեսու: Եւ ահա ազգի փրկութիւնն իւրաքանչիւրի անհատի և ազգային պաշտօնից պարտաւորութեան կատարման մէջ կը ծնանի և ճշմարիտ բարոյական դատարարականութեան մէջ կը ժայլի:

1878 հոկտ. 28 Գ. Վահագնի
Ոսկեղջիւր

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Երկրին քաղաքական տագնապները գրական ասպարիզին վրայ փոխակերպուին մը չըրցան բերել կարծես, և գրող էտք իրենց գործը կը շարունակեն յարատեւ:

Հրապարակը ի է գրքերով. հեղինակութիւնը ու թարգմանութիւնը իրարու կը յաջորդեն: Եւրոպեայի թուրքական լեզուի ազգային քաղցր յիշատակով մը սրտերը կերտատարգայեն, Պ. Կոստանդնուպոլսի Սէֆուլ Գիւրանական պոյքարի մը տեղի կուտայ, Ս. Ալթարեկեանի թուրքական պատմութեան խորհրդները կուգայ արժարձել, և այս ամենուն մէջ իւրեւ անտես կը մնայ գրքոյ մը որ ոտու երէն գուրու կելլէ համեստօրէն: Հեղինակը ծածկած է իւր տնտեր, և երբ հեղինակ մը անձանթ մնալ կուզէ, ակամայ կը դատապարտէ իւր գործն ալ համար ընթանալու:

Այս գիրքը Յէւրոպայի կը կոչուի: Արդարեւ յիշատակ մ'է այն վշտակիր երբօր մը կողմէ առ վաղամուսնի զայն ուղղեալ: Անոնք որ կարգադրին զայն, յազուեցան, առանց ճանչցած ըլլալով թէ օվ էր այն, ճշմարիտ էին գեւատի տուրց մէջ այդքան տառապանք, և Ռաֆայէլի նման՝ վերջին մտածմունքը թուչնոց վրայ յարկելով լուսը: Ծառներն ալ գաղտնի արցունք մը սրբեցին. — Եւ է՞ր այս սուգը:

Վասն զի այդ գիրքը, ներուի մեղքով, ոչ թէ եղբոր մը մահը միայն կողբայ, այլ այն ամեն երիտասարդները, որք հազուա կը ժպտին և ահա կը մեռնին սրտի հիւսնդութեամբ:

Գանի զգայուն ընթերցողք մ'առք գէպի անցեալը գիւնով՝ յիշեցին

թէ, իրենք ալ ունեցած են եղբայր մը, քոյր մը, բարեկամ մը, որ այսպէս դժկամակութեամբ թողած էր զայն: — Եւ իրենք լուծ էին:

Յէւրոպայի մէջ մը չէ, զի գէպը չպարունակեր իւր մէջ. քերթում մը չէ այն, վասն զի կեցի գիշացն մը չունի, — իսկ ճշմարտութիւն մը:

Ս. Կ. Ս. Ս. տողը կարգադրող կըլգայ թէ այդ մի քանի թերթերուն մէջ ծաղրայեղ զգացումներ պիտի գտնէ, անհուն սէր և անհուն վիշառութիւն և կամփոփութիւն, իւր թէ տաճարի մը մէջ մանէր: Երբ յետին բառն աւարտէ, շուրջը տեսակ մը ամայութեան մէջ կը գտնէ. կենաց վրայ կը խորհի, և ակուր է նա, իրրե թէ նոր գոցուած շիրմի մը թովէն հեռանար:

Եւ թէ հեղինակին ստանձնած գործն իւր պարզութեան մէջ. արտաբանել և արցունքով միայն միութեանը ջանալ, այդ երազի պէս սոսկոյ կեանքին մէջէն ցոյց տալ թէ ինչ հրապարակելու ունի այն, թէ ինչ անտարբերութեամբ կը լուծը աշխարհներու յեղափոխութիւնը, երբ առաջ կ'մը, և յետոյ քանի ուրաւ մտաւ քով կը գտնուի տերի մը շարժումը կ'առ թաշնայ մ'անցնիլը, երբ հիւանդ անկողնոյ կը ծառայեմք. չի մոռնալ կրօնի մատուցած կրկին միութեամբ և անոնց համար որ կերթան և անոնց համար որ կը մնան, ցոյց տալ երկաստարգութեան թէ ինչքան դառն է իւր երազած երեւակայական մահը, քանի որ իրականութեան մտենայ այն. յիշուալ իսկ հաւանքներ ըլլալու համար գրուած չեն ասոնք, այլ սրտէ մը ըղիւծ գասեր:

Գրքին թերթերուն սակաւութիւնը չեն ներել որ երկարենք. — Բոլոր ինչ որ զգացած էինք զայն կարգադրող. ուրիշներ թերեւս աւելի կամ նուազ յազնին. այլ բաւ է որ այդ խորհրդ մէջ պիտի նշմարեն հաւանքներ որ վերթէրի բերանը կրնային գրուիլ, և կայծեր որք զՊայուն կը յիշեցնեն:

Յ նոյ. 1878 Ալթարեկեան
Օրթագիր

. . . Խառագիր .

Կը խնդրեմ Ձեր Մեծապատուութեանն որ բարեհաճէիք Ձեր պատուական թերթին միջոցաւ հրատարակել թէ ճիշմարտ երկունս վարժարանը երկրորդական դատարարակի մը պէտք ունի, որով գահագործիչ ամառական մը պիտի արուի. սոյն պաշտօնին փափաքող անձը պէտք է ներկայանայ ի խորհրդարան վարժարանին և տեսնին հետ խօսակցի: Կանխաւ իմ խորին շնորհակատութիւնս ձեզ յայտնելով, և այս առթիւ զՁեզ յարգանքով աղջունելով:

11 նոյ. 1878 Միւս մ'աղօթարար
Երբ-թաղ Խոբէն Կոն. փեհլէ լեւեան
Երկակարար

ՕՐԱՑՈՅՑ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

1879 թ. հունիսի 19-ին

Յօդունալ յերեմիա քահանայէ Խաղաղի

Որ ամեն գրավաճառաց խանութ գտանի. գին 4 դահեկան:

ՊԱՐՈՒՆԱԿԱՆԻԹԻԻՆԻՔ

Պարզ Օրացոյց .

Ազգային Հոգեւոր գլուխ և Ընդհանուր ժողով .

Ազգային վարչութիւն, կրօնական և քաղաքական ժողով .

Ազգային դանադան ժողով, խորհուրդ, հոգաբարձութիւն և գլխաւոր .

Արեգական, լուսնի և ծանոցեալ մարտիկաց վրայօք մէկ քանի համառօտ տեղեկութիւն .

Աստղագիտութեան վերաբերեալ քանի մը բառերու բացատրութիւն .

Ցուցակ ազգային ընդհանուր վանօրէց .

Սկիզբն Օսմանեան տէրութեան .

Օսմանեան կայսր և կայսերազունք. Բարձրաստիճան նախարար տէրութեան .

Հայազգի պաշտօնատարք ի Բ. Դուռն .

Թիւ աղբիւս Հայոց .

Թիւ մարդկան ընդ ամենայն երեսս երկրի .

Աղիւսակ գլխաւոր տուրց ամառային Սրժեք գրամոց զանազան տէրութեանց .

ՏՄԻՐԻՐ ՄԱՐԻՐ

Վիշնաւ մեթեպիւնտէ տիրումաւ մը լինէլէ պիտի տեսնուին պէտք կ'էր ինչպէս վէ կ'էր թիւ քիւս խաթախանէրնտէ քեսպը շէօհէթ իլլէմիշ օլան Տօքթօր Մարքի պուտէֆա Պէշիլիմաշ վարօր իսկէլէսի քար շըսընտա 90 նումէրօլա Մաճար էճ. զահանէսիւտէ բազար կիւնլէրնտէն մատա հէր կիւն սաաթ իւլտէն ալ թըյա քատար կէլէն ֆաքիւր խաթալէրի խաթիթ պաքաճաղը կիպի, սա յըր վաղըթլար տալի քէնտի խանէսիւտէ խաթիթիւտն իւլտն վիղիթա գապուլ իտէճէլ տիւ:

Միւսայիլէյ Տօքթօր էպէլիք վէ ճէրահլըքտա մէհարէթը ֆէվզ էլաւտէ սի օլուպ ումու խաթալըքտա վէ ֆրէնկի վէ պուլտան քալմա եէլլէրէ վէ կէօզ վէ գուլաք վէ տէրի խաթալըքտալըք վէ լահիմ ուֆուլէթի, վէ սիւնիւր զայիֆլիլի իլէ պէլ սօվուգ լուղուլու տալի քէնտի իճաւ իմիշ օլուլու պիւր նէվ ալաթլէ օն տէ ֆատա էյի իտէճէլիլի իլան իտէր: Տէֆա սաաթ 7տէն 9ա քատար թապիլի միւսայիլէյ զալաթաւտա Գալաքէօյտէ թրաւմիլայ սթաիլուտա քար շըսընտա Մ. Նիքօլաքի Մալուսի էճ. զալաւէսիւտէ պուլտանաճաղը իլան օլուլու:

ՏՄԻՐԻՐ Կ. ՃԷՆԱԿԷԱՆ

Պուտէֆա Պէշիլիքթալտա վարօր իսկէլէսիւտէն ճատտէյէ շըքար իքէն քարշըսընտաքի 90 նումէրօլա Մաճար էճ. զալաւէսիւտէ բազար իրթէսի վէ վէրէճմպէ կիւնլէրի սաաթ եէսիտէն սօքուղա քատար հէր նէվի հիլլէթլէրէ վէ խուսուսի իլէ ֆրէնկի վէ պէլ սօվուգ լուղու պաքաճաք սըր ֆուքարէլէրէ մէճճանէն օլաւաք:

11

Ի Լ Ա Ն

Նիդալմիլէ էլպիսէ անպարը իչուն շէրայիթի մուքարրէրէսի իլէ միւս պալեա օլուլուաճաղը վէ թըշիլի սա նի լումիլին օն իւլտէնիւ բազար իրթէսի կիւնիւ միւսաքաաաղ իճրա իտիլէճէյի էվլէճէ իլան իտիլէն երւզ պիւն արչըն Գալիքթլէն պէհէր ար շընը ալթմըշ փարպալ թալիպի էօհ տէսիլտէ քալմըշ օլուպ թըշիլի սա նիլին օն ալթմըշ իլէն շէնպիլի կիւնիւ գաթիլէն քարարը վէրիլէճէյի տէն, իթաւընա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգքիւրտէ Տարը Շուրայի աաքէրիլէ կէլմէլէրի:

13 թըշիլի սանի 1878

Պապը Սէրասքէրի

Հատէմէ վէ մուղիքայի հիւսնայուն իլէ ումու մէքաթիլայը աաքէրիլէ շալիլաւանընա միւսուս օլաւաք իւճ լէթի քալթիլէ վէ իմալիլէն շէրայիլ:

Թի մուքարրէրէսի իլէ իլան օլուլուա էլպիսէլէրին հատէմէ վ. մուղիքայի հիւսնայունա միւսուս էլպիսէ իւճ լէթի քալթիլէ վէ իմալթիլէ վէ սա յիլէսի իւլ էրւզ էյի վէ մէքաթիլի պըսքէրլէ շալիլաւանընա միւսուս էլպիսէլէրին քէրպիլէ իւճ լէթի վէ իմալթիլէ վէ սալիլէսի օլուլալթը զըշա թալիպի էօհ տէսիլտէ պուլտանաճաղը վէ թըշիլի սանի լումիլին օն պէշիլին շէհար շէնպիլի կիւնիւ լէքարը միւսաքաաաղ պիլ իճրա գաթիլէն քարարը վէրիլէճէյի տէն, իմալընա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգքիւրտէ Տարը Շուրայի աաքէրիլէ կէլմէլէրի:

13 թըշիլի սանի 1878

Պապը Սէրասքէրի

Գաւանը տաքիք տէյիլմէլի շիւս պէլէրիլտէն Գապըմ փաշաա Գալաֆեան ս էյիլմէլիլտէ մէվճուտ իւլ էրւզ ալթմըշ վէ թիլ ֆէնքահէ ֆապըրիքաթընտա պէշ երւզ շուվալ շէվ լէնթի իլէ գալիանը ալթիք անպարըն պէշիլին կէօղիւտէ միւթէլաթի մանլար սիւրիւրիւնիլալ էս մանը երւզիւք քայիլմէ երւզ զըշա օլաւաք իլէշիլին վէրիլուպ պաաաա քալթըրըքտաք վէ շուվալալը իտտէ իտիլէք շարթը իլէ ֆիլուլթիլ օլուլաւաճաղընտալ պէ շէվլէթիլին պէհէր շուվալը իկիլմիլ ալթը պաշաք վէ անպար սիւվիլիլթիլ սիլիլիլէ պէհէր քիլէսի իկիլմիլ զըշա միւլթէլիսի իւղէրիլտէ պուլտանալ թըշիլի նի սանի լումիլին իկիլմիլին բազար իրթէսի կիւնիւ միւլալիլտէսի պիլ իճրա քարարը գաթիլի վէրիլէճէյի տէն, իլթիլաւընա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգքիւրտէ Տարը Շուրայի աաքէրիլէ կէլմէլէրի:

13 թըշիլի սանի 1878

Պապը Սէրասքէրի

Նանը աղիլ խաթէսի տէյիլմէլիլէրիլտէ մէվճուտ պուլտանալ տէօրթ երւզ պիլն քըյէ քիլէք ֆիլուլթիլ օլուլաւաճաղընտալ վէ թըշիլիլ սանի լումիլին օն ալթմընք իլէն շէնպիլի կիւնիւ միւլալիլտէսի իճրա իտիլէճէյի տէն, իլթիլաւընա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգքիւրտէ Տարը Շուրայի աաքէրիլէ կէլմէլէրի:

13 թըշիլի սանի 1878

Պապը Սէրասքէրի

Սլաճա թիլիլէ էյիլ քօյանլըք շէրիտա արչըն պիլի 4 զըշ 13 փարա Սլաճա թիլիլէ էյիլ քօյանլըք շէրիտա արչըն պիլի 3 զըշ 13 փարա Մօր թիլիլէ էյիլ քօյանլըք շէրիտա արչըն պիլի 4 զըշ 13 ծարա:

Կերկիլիք վէ շաթալ քօյանլըք քէթ թէն շէրիտա արչըն պիլի 5 զըշ 20 փարա:

Նիդալմիլէ սարաճահէ անպարը իչուն մէվճուր նու մանլէրի վէշ իլէ պիլի սէնէ իսիլմիլիտ քատար պալաա մուրաքքամ շէրիլալէրիլ գանդիլ նէվիլտէն նէ մըքտար իտիլէնիլիլ իտէ թէյիլմ օլուլուաք վէ մաքպուլ սէնէլալիլթիլ իկիլալընտա էամնը երւզիլ քալիլմէ երւզ զըշ հիւսապը իլէ հէման Նիդալմիլէ խաթիլէսիլտէն վէրիլմէք շարթը իլէ ֆիլալթը մուրաքքամէլիլիլ իլէ թալիպի էօհ տէսիլտէ պուլտանալ օլալալ իլէ թըշիլիլ սանիլ լումիլին օն տէօրիլտէնիւ սալը կիւնիւ քարարը գաթիլի վէրիլէճէյի տէն, իթաւընա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգքիւրտէ սաաթ եէլալտէ Տարը Շուրայի աաքէրիլէ կէլմէլէրի:

9 թըշիլի սանի 1878

Պապը Սէրասքէրի

ՀԱՆՐԱՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆՈՐԻՆԵՐԸ